

Br. Branko Likar Spregovoril si mi na srce

Pot duhovnega spremljanja

Ljubljana:

Družina, 2005, 296 str.,
ISBN 961-222-570-2.

Nekaj dni pred smrtjo minorita br. Branka Likarja je založba Družina izdala njegovo knjigo *Spregovoril si mi na srce*, s podnaslovom *Pot duhovnega spremljanja*. Slovenskemu prostoru je podarila dragoceno knjigo, ki bo vsaj malo zapolnila vrzel na področju duhovnega spremljanja, ki ga - po spremnih besedah Marjana Pogačnika - "čaka še velik razvoj" (str. 6). Knjig, ki bi neposredno govorile o tej tematiki, je pri nas res bore malo, zato je ta še posebej dobrodošla. Napisana je za spodbudo in pomoč vsem, ki želijo duhovno rasti kot spremljevalci ali spremljanci. Hkrati pa nam je z njo podarjena tudi avtorjeva "duhovna oporoka", v kateri nam podeljuje svoje iskreno iskanje in najdevanje Boga v Božji besedi, v življenju in liku sv. Frančiška Asiškega, v vsakdanjem življenju in apostolatu ter v odnosu duhovnega spremljanja.

Br. Branko Likar se je rodil na božični večer 1965. v vasici Otlica na robu Trnovskega gozda. Večino osnovnošolskih in gimnazijskih let je preživel v Ajdovščini. Po končanem

študiju na ljubljanski Biotehnični fakulteti je tri leta preživel kot laiški misijonar v Zambiji. Tam je spoznal brate minorite. Po vrnitvi se je tudi sam odločil postati manjši brat minorit. Zadnja leta je deloval kot gvardijan minoirskega samostana sv. Lenarta v Sostrem pri Ljubljani. Veliko se je posvečal osebno spremljanim duhovnim vajarjem in duhovnemu spremljanju. Po težki bolezni ga je v 40. letu starosti Gospod po Sestri smrti na praznik svetih apostolov Petra in Pavla poklical k sebi.

V uvodu v knjigo, ki je razdeljena na sedemnajst poglavij, br. Branko na kratko in s preprosto prispodobo sprehajalca v parku opiše duhovno spremljanje, nato predstavi njegovo mesto in vlogo v tradiciji Cerkve ter tudi krizo in izzive duhovnega spremljanja v današnjem času. Na koncu uvoda spregovori o nastanku te knjige. Knjiga izvira iz izkustva lastne duhovne rasti in duhovnega spremljanja tistih, ki so ga prosili za pomoč na svoji duhovni poti. Njegovo osebno izkušnjo duhovnega spremljanja je zelo zaznamoval trimesečni frančiškovski program za duhovno spremljanje in osebno spremljane duhovne vaje leta 2000 v Zambiji (Franciscan Internship Program in Spiritual Direction and Directed Retreats). Ta program je v začetku 80-ih let razvil p. Tom

Speier OFM. Vsako leto od leta 1982 je tak trimesečni tečaj potekal v Cincinnatiju v ZDA in tudi marsikje drugje po svetu. Čeprav na tečaj sprejmejo le devet udeležencev, je že obogatil na stotine Frančiškovih bratov in sester različnih starosti, jezikov, kultur, ras, poklicev in poslanstev s celega sveta (prim. str. 24). Sam pravi: "Poleg duhovne poglobitve, ki je odgovorila na marsikatero mojih predhodnih iskanj, sem tam prejel izkustvo in spodbudo za poslanstvo duhovnega spremljanja, kakor sem ga poskušal opisati v tej knjigi" (str. 28).

Po vrnitvi s tega programa je v jeseni leta 2000 začel v reviji *Duh Assisija med nami* pisati rubriko o duhovnem spremljanju. Ko je po štirih letih izčrpal glavne teme, se mu je porodila ideja, da bi vse to, kar je že napisal, seveda predelano in obogateno, izdal v eni knjigi. Ker so ga pri tem podprli njegov duhovni spremljevalec, nekateri sobratje in prijatelji, jo je uspel kljub težki bolezni dokončati in dočakati njen izid.

Jedro knjige sestavlja petnajst poglavij (II.-XVI.), v katerih br. Branko opisuje duhovno pot posameznika, ki se napoti za Kristusom. Z vsakim poglavjem nam poskuša prikazati del Jezusove poti, kajti v njegovi poti je tudi naša pot. Vabi nas, da bi v njej in v Besedi, ki jo nudi celotno Sveto pismo, odkriva-

li Božja povabila k polnosti življenja (prim. Jn 10,10) ter našli svoj edinstveni življenjski odgovor. Da bi mogli v večji meri odkriti dinamiko Božjih klicev in svojih odgovorov, predstavi tudi del življenja sv. Frančiška v hoji za Kristusom. Vsako poglavje se zato začne z odlomkom iz Frančiškovega življenja in njegovih spisov, iz katerih odmeva besedna zveza, ki zajema njegovo temeljno življenjsko izkustvo: *hoditi po stopinjah našega Gospoda Jezusa Kristusa*. Kakor v Frančiškovem življenju samem tako tudi v teh poglavjih stopa Frančišek, ki je tako rekoč kraj našega srečanja z Bogom, vedno bolj v ozadje, da bi vse močneje zažarel Kristus sam. Ta Frančiškova drža nam more v današnjem času pomagati na naši duhovni poti in tudi osvetliti nalogo duhovnega spremljanja. Zgodba sv. Frančiška na nek način ponazarja zgodbo vsakega kristjana, ki se vije preko velikega petka in sobote k vstajenju, novemu življenju v Kristusu.

Da bi se izognil zgolj teoretičnim razmišljanjem o duhovni poti in duhovnem spremljanju, je v posamezna poglavja vključil namišljene dialoge med spremljevalcem in spremljanko. Ti dialogi, ki izvirajo iz njegove konkretne izkušnje duhovnega spremljanja, želijo pripomoči k boljšemu razumevanju teoretičnih razlag. Čeprav avtor včasih pri

opisovanju doživljanja in notranjih duševnih in duhovnih stanj spremljancev uporabi besednjak in podobe, ki nas spominjajo na področje globinske psihologije, ne želi biti strokovnjak na psihološkem področju (prim. str. 26).

Vsako poglavje konča s kratkimi povzetki za duhovnega spremljevalca. Le-ti niso mišljeni kot "kuharski recepti", kot sam pravi, "marveč kot točke za osebno razmišljanje in iskanje. Poslanstvo duhovnega spremljanja zori v sodelovanju karizme (Božjega daru posamezniku) in živete izkustva spremljanja. Ta knjiga je zato mišljena bolj kot spodbuda k življenju, ki duhovno spremljanje omogoča, kot pa priročnik za uspešno opravljanje tega poslanstva" (str. 26). Avtorjev prvi namen ni dajati nasvete, "ampak predvsem odpirati vprašanja in spodbujati k skupnemu iskanju" (str. 33). Morda bi kdo to pričakoval, toda za duhovno spremljanje preprosti recepti niso mogoči, ker ima vsak človek edinstveno odrešitjsko zgodbo življenja in je enkrat v svoji hoji za Kristusom. V nasprotnem primeru lahko duhovno spremljanje zdrsne v duhovno nasilje, kjer voditelj pričakuje, da se bo spremljanec podredil njegovim predstavam o duhovni rasti. "Tak odnos pa je daleč od Jezusove evangeljske pedagogike, iz katere je krščanska tradicija črpala izvor za pristno duhovno spremljanje" (str. 34).

Zadnje poglavje "Vi ste Kristusovo pismo" pa je sestavljeno iz odlomkov dopisovanja s tremi spremljanci. Izkušnje teh spremljancev želijo pokazati njihovo doživljanje hoje za Kristusom in prizadevanje, da bi le-to ubesedili, hkrati pa nam želijo pomagati pri ubesedenju naših izkušenj duhovne poti.

Knjiga *Spregovoril si mi na srce* ni zgolj teoretično razglabljanje o duhovnem življenju in spremljanju, temveč je predvsem podelitev konkretne izkustva duhovne rasti in spremljanja. Če jo prebiramo v molitvenem duhu, nam omogoča odkriti pomembna obdobja duhovnega življenja, v katerem so vedno znova navzoči trenutki preizkušenj in duhovnih noči, ki so nujni pogoj za našo duhovno rast. Br. Branko nas ne samo s svojo knjigo temveč tudi s svojim življenjem, ki nam nazorno kaže, kaj pomeni popolnoma se prepustiti Gospodu tudi v najhujših preizkušnjah, postavlja na realna tla hoje za Kristusom. Ta ne gre nikoli mimo velikonočne skrivnosti.

Verjamem, da bo vsak, ki jo bo bral v tem duhu, (znova) odkril lepoto hoje za Kristusom, križanim in vstelim. Hkrati pa tudi upam, da bo ta knjiga spodbudila duhovnike, redovnike in tudi laike, da bi znova stopili na pot odkrivanja dragocenosti in potrebnosti duhovnega spremljanja zase in za druge. Janez

Pavel II. je v apostolski spodbudi *Posvečeno življenje* zapisal: "Zato imajo posvečene osebe dolžnost, da velikodušno sprejmejo in ponudijo duhovno spremstvo tistim, ki so se obrnili nanje, ker jih je žeja po Bogu nagnila, da so zahrepeneli po življenju v skladu z zahtevami vere" (103).

Br. Branko je zvesto odgovoril na to spodbudo. Naj njegova knjiga in zgled spodbudita tudi naš slovenski prostor.

Ivan Platovnjak

Janko Moder Dr. Valentin Meršol in slovenski veliki teden

Celje: Mohorjeva družba,
2005

Evropa letos slovesno praznuje šestdesetletnico zmage nad fašizmom-nacizmom oziroma konec druge svetovne vojne. Vojne, ki jo je spočel gospodarski razvoj, pravzaprav njegova kriza, ki je nasledila njen prvi resnejši razcvet. Prišlo je namreč do zlitja krize mišljenja (zaradi razvoja liberalne misli), ekonomske krize ter krize vrednot. Vojno je rodil človek, ki je mislil, da bo človeštvu zagotovil boljši jutri na svoj nov, originalen način. Pravzaprav je bilo takih roditeljev več in vsak od njih je imel pred očmi svojo vizijo, svojo veliko idejo, ki bo človeštvo izkopala iz vezi »boga-boječnosti« ... Potrpeti bi bilo treba le nekaj ostrih potez, nujnih posegov, opraviti nekaj čiščenja, potem pa ...

Po vojni se je v Evropi vzpostavilo zanimivo stanje. Demokratične sile so bile prisiljene sklepati kompromise – kot vedno. Zaradi zagotovitve vojaškega zavezništva v vojni, so pristale tudi na mirnodobno sodelovanje s komunisti. Na ta način se je tudi demokratični svet usodno kontaminiral. Sploh pa so ministrske predsednike začeli klicati

pred sodišča za vojne zločine veliko kasneje. V tem smislu se demokratična Evropa po vojni ni veliko razlikovala od njenega totalitarnega dela. Nasprotno, skupaj so, vsaj navidezno, nazdravljali na zmago ... V ekonomskem smislu pa jih je to sodelovanje sililo v odstopanja od kapitalističnega modela. Zahodnoevropske družbe so bile v strahu pred razcvetom komunističnih strank. Zato so »božale« predvsem svoje srednje in nižje sloje prebivalstva. Demokracija se torej v Evropi že več kot šestdeset let sramežljivo umika, prikimava, postopoma prilagaja levici. Zanimivo pri vsem tem je, da smo prišli do človeku najprijaznejšega ekonomskega modela (če zanemarimo ekologijo), kar ga je prinesel tehnološki razvoj. Na ta način je demokratična Evropa postopoma postala sodedič takega družbenega razvoja in tako bi nekateri radi tudi pri nas razdelili krivdo za zločine med in po vojni na vse ljudi.

Janko Moder, kot nekdanji sodelavec Frana Saleškega Finžgarja nadaljuje njegovo delo. Zgodovino Slovencev je dogradil z romanoma Sveta zemlja in Vladar Samo. Ob okrogli obletnici dogodkov pa nas je razveselil s knjigo o sodobnem slovenskem Iztočku, ki je bil prisiljen voditi Slovence preko koroškega Rdečega morja v svet. Zdi se, da se Moder ob prevajalskem